

INTERVIU | Volker (E.ON): Vrem sa investim si mai mult, dar nimeni nu are o fabrica de bani acasa pentru a sustine aceste investitii

Distribuitorii de energie electrica vor sa investeasca si mai mult, dar aceste investitii se recupereaza prin tarife, "fiindca nimeni nu are fabrica de bani acasa", iar înghetarea tarifelor de distributie pentru un an nu a fost una înțeleapta, aceasta aruncând companiile cu un an în urma, a declarat, într-un interviu acordat AGERPRES, Volker Raffel, CEO al E.ON România.

El a subliniat ca este important sa existe un cadru legislativ stabil, previzibil si transparent si, în cazul în care ar fi nevoie de unele schimbari, acestea trebuie sa fie analizate înainte de a fi puse în aplicare, pe baza unui dialog serios.

În ceea ce priveste tintele propuse de Comisia Europeana pe partea de energie regenerabila, Volker a precizat ca, în opinia sa, UE trebuie sa accepte pozitia de pornire a României în tranzitia energetica, deoarece, în timp ce UE se îndreapta spre abordarea "totul electric", în România se merge spre proiecte de gazeificare a tarii si a subliniat ca o singura solutie nu se potriveste pentru toate statele.

"Sper ca reprezentantii României vor reusi sa convinga UE sa tina cont de acest lucru pentru a nu se transforma în croitorul care face haine de aceeasi marime pentru toti clientii, indiferent de dimensiunile acestora", a punctat directorul E.ON România.

Acesta a vorbit în interviu si despre proiectele verzi pe care le deruleaza compania în tara noastra, despre probleme cu care se confrunta în ceea ce priveste dezvoltarea de noi proiecte de energie regenerabila, dar si despre investitiile în dezvoltarea retelelor si în digitalizare.

AGERPRES: Ce proiecte "verzi" are E.ON în prezent?

Volker Raffel: Pâna nu demult, pentru multi oameni nu era o prioritate, dar astazi, cu atâtea turbulente în fundal, începem sa înțelegem ca fiecare gest de reducere a risipei de energie, oricât de mic ar fi el, conteaza. Eficienta energetica merge mâna în mâna cu solutiile verzi care ajuta consumatorii sa își asigure consumul cu costuri controlabile, având (direct si indirect) un impact negativ mai redus asupra mediului. Strategia E.ON este de a le veni în ajutor, oferind solutii energetice adaptate nevoilor consumatorilor. De la generare fotovoltaica, pompe de caldura, statii de încarcare, pâna la centrale termice în condensare si solutii de racire, solutiile noastre sunt gândite pentru sporirea confortului, independenta energetica, reducerea emisiilor de carbon si eficientizarea consumului de energie.

Semnalele primite din piata sunt foarte bune: vedem, de exemplu, o crestere puternica a interesului pentru solutiile noastre de generare a energiei prin panouri fotovoltaice. Cererea pentru E.ON Solar Home s-a majorat de 10 ori anul trecut fata de 2021. Mai exact, în intervalul mentionat, am predat la cheie clientilor peste 650 de centrale fotovoltaice, ceea ce înseamna o medie de aproape doua pe zi. Iar în primele cinci luni din acest an am ajuns la un ritm de trei pe zi, avansul fiind de 65% fata de aceeasi perioada a anului trecut. Ne așteptam ca ritmul sa creasca si mai mult, pentru ca o parte dintre cei care au dosarele aprobate în programul Casa Verde vin la noi sa cumpere si sa le instalam sisteme fotovoltaice de la 3 kW la 50 de kW.

Pentru companii si municipalitati, am predat la cheie peste 120 de centrale fotovoltaice, de trei ori mai multe decât în 2021. În total, am ajuns la peste 285 de proiecte PV finalizate în România începând din 2018. Productia totala de energie fotovoltaica este de peste 63 GWh/an, cu o reducere a emisiilor de CO2 de aproximativ 14.300 de tone

în fiecare an.

Ne concentram și pe zona de încălzire sustenabilă. Deși suntem destul de în urmă în România, interesul pentru pompe de caldura este în creștere și noi ne propunem să fim cât se poate de prezenți și pe acest segment de piață. Cei care optează pentru instalarea unei pompe de caldura primesc din partea noastră o soluție "la cheie". Asigurăm consilierea, livrarea echipamentelor, instalarea sistemului, punerea în funcțiune și mentenanța. Aceste echipamente au costuri reduse de funcționare și sunt mai eficiente energetic decât sistemele pe combustie.

Suntem implicați, totodată, încă din 2018, în construcția infrastructurii și soluțiilor pentru dezvoltarea transportului sustenabil. La finalul primelor 6 luni din 2023 am ajuns la un număr total de 318 puncte de încărcare.

Ne implicăm și în dezvoltarea unei rețele naționale de stații publice de încărcare de-a lungul principalelor coridoare de transport, prin intermediul proiectelor NEXT-E și CONNECT-E, cofinanțate din fonduri europene. Compania va derula, în următorii doi ani, un proiect european ce prevede instalarea a 30 de stații de încărcare ultra-rapide de 150 kW. Aceste stații vor reprezenta o îmbunătățire semnificativă a infrastructurii de încărcare a mașinilor electrice, oferind utilizatorilor posibilitatea de a-și încărca mașinile electrice într-un timp mult mai scurt.

AGERPRES: Ce ar trebui schimbat pe partea de legislație?

Volker Raffel: Cel mai mult mi-aș dori să nu se repete ceea ce s-a întâmplat anul trecut, și prin asta mă refer la cele 15 modificări legislative cu impact major asupra sectorului energetic. Este important să existe un cadru legislativ stabil, previzibil și transparent. În cazul în care evoluțiile ulterioare ar necesita unele schimbări, acestea trebuie să fie analizate înainte de a fi puse în aplicare, pe baza unui dialog serios. Este crucial ca deciziile să țină cont de toate aspectele pietei. De exemplu, instalarea stațiilor de încărcare ultra-rapide (puteri de peste 600 kW într-o locație) pentru mașini electrice trebuie dublată de noi posturi de transformare, pentru că altfel rețeaua nu rezistă. Iar pentru asta este nevoie de simplificarea procesului de autorizare a construcției pentru amplasarea posturilor de transformare. Un alt exemplu: legislația europeană impune amplasarea de POS-uri (începând cu 2027) pentru a putea plăti cu cardul bancar sesiunile de încărcare a mașinilor electrice. În România, legea cere emiterea de bon fiscal în format fizic, prin intermediul aparatelor de marcat fiscale. De aceea este necesară adaptarea legislației pentru a putea permite emiterea bonurilor în format digital, având în vedere faptul că stațiile de încărcare nu au fost proiectate pentru a fi dotate cu aparate de marcat fiscale.

Și în ceea ce privește prosumatorii susținem nevoia unor modificări legislative privind compensarea valorică a facturilor, la solicitarea clientului, înainte de scadenta termenului de 24 de luni a facturilor de stoc (prin reportarea energiei produse, livrate și necompensate prin mecanismul de compensare cantitativă). La fel și pentru cei care au mai multe locuri de consum.

Dar reiau ideea că integrarea prosumatorilor nu poate fi făcută fără rețele de distribuție care să facă față. Cu ce ajută mii de panouri fotovoltaice dacă acestea nu sunt conectate, nu funcționează din cauza constrângerilor care țin de rețea? Păi investiți în rețele, nu s-ar putea spune! Asta și facem și vrem să investim și mai mult. Dar oamenii trebuie să fie conștienți că nimeni nu are o fabrică de bani acasă pentru a susține aceste investiții. Ele se regăsesc (recuperează) prin tarife. De aceea, nu a fost o decizie înțeleaptă să se înghețe tarifele de distribuție pentru un an, în aprilie 2022. Prin urmare, nu sunt dispus să accept ca operatorul sistemului de distribuție să fie învinuit că întârzie în conectarea sistemelor fotovoltaice. În primul rând, pentru că Delgaz Grid, așa cum am menționat și anterior, este în linie cu planurile de conectare, a redus timpurile de execuție și a lansat o platformă dedicată prosumatorilor. Mai mult, în timp ce înghețarea tarifelor a întârziat multe investiții ale competitorilor noștri, acest lucru nu s-a întâmplat în ceea ce privește investițiile noastre. Cu toate acestea, nu ne plângem de trecut - a fost o situație extraordinară.

ANRE a anunțat amânarea celei de-a cincea perioade de reglementare cu un an. Criza a împiedicat o bună pregătire și, de asemenea, este oarecum de înțeles faptul că, înainte de a stabili orientările pentru încă 5 ani, trebuie să te pregătești bine și să vezi care sunt evoluțiile macroeconomice, cum ar fi rata inflației, dobânzile de plată aferente investițiilor etc. Dar prelungirea simplă cu încă un an a celei de-a patra perioade de reglementare nu este o idee bună. Nu trebuie să mai pierdem încă un an pentru tranziția energetică. Trebuie să acționăm consecvent astăzi. De exemplu, normele actuale ale ANRE limitează investițiile noastre pentru consolidarea rețelei la 10% din total. Putem conecta rapid, dar acum începe adevărata problemă a rețelei electrice: pot apărea blocaje imediat după conectare în punctele de transformare, este nevoie de întârzierea rețelei cu cabluri mai bune etc. Prin urmare, această limitare nu face decât să împiedice industria să rezolve cele mai urgente probleme.

De asemenea, nici limitarea investițiilor în IT nu este de dorit, deoarece automatizarea ajută la reducerea duratei și a extinderii geografice a întreruperilor, iar gestionarea inteligentă a blocajelor va permite circulația energiei produsă de sistemele fotovoltaice. Totodată, înlocuirea echipamentelor vechi de 40 de ani - așa cum se prevede în prezent în stabilirea tarifelor - nu mai este suficientă. Trebuie să construim în paralel posturi de transformare cu tehnologii noi și să instalăm cabluri care să facă față noilor condiții.

Puterea instalată a capacităților de generare a energiei prin panouri fotovoltaice o depășește pe cea a unităților Centralei Nucleare de la Cernavodă. Dar toată această putere trebuie conectată la rețelele de energie, altfel devine de multe ori inutilă. Dacă energia produsă nu poate fi redistribuită corespunzător, atunci se pierde. Pentru a fi clar: cu sisteme energetice descentralizate, cu regenerabile și, în viitor, hidrogen, avem chiar în față noastră cea mai mare transformare a sistemului energetic de la electrificare și gazeificare încoace. Iar decizia din martie 2021 de a îngheța tarifele de distribuție ne-a aruncat deja cu un an în urmă. Sunt foarte curios să vadă abordarea ANRE pentru următoarea perioadă de reglementare și cum dorește să atragă mai multe investiții în rețelele de distribuție chiar din 2024.

AGERPRES: Considerați că tinte propuse de CE pe partea de energie regenerabilă sunt realizabile, în România și la nivel european?

Volker Raffel: Sunt destule de făcut și cel mai important este să creștem reziliența României prin investiții, eficiența energetică și conectarea cât mai multor surse regenerabile. Însă, în același timp, consider că UE trebuie să accepte poziția de pornire a României în tranziția energetică.

În timp ce UE se îndreaptă spre abordarea "totul electric", în România se merge spre proiecte de gazeificare a țării. Ambele abordări sunt însă pur și simplu nepotrivite pentru piața românească. Prima, deoarece porneste de la un sfat "științific" conform căruia pompele de caldura sunt mult mai eficiente (300%) în comparație cu soluțiile pe baza de hidrogen verde (55%), dar fără a lua în considerare problema asigurării și stocării energiei electrice necesare funcționării tuturor acestor pompe. Pe de altă parte, încălzirea centralizată nu mai este o opțiune pentru multe locuințe din România, pentru că fie nu au avut niciodată rețea, fie rețelele care au existat cândva nu mai pot fi utilizate. Abordarea "totul electric" risca să creeze o problemă socială și oamenii respectivi să rămână fără caldura și apa caldă. Și asta doar pentru că acei "oameni de știință" vin cu teorii care simplifică prea mult și nu țin cont de realitate și de condițiile specifice. Abordarea lor e ca în bancul acela în care ești întrebat: "dacă sunt 10 pasări pe un fir de curent și împusti una, câte mai rămân pe firul de curent după aceea"? "Nouă", răspund teoreticienii! Dar, de fapt, nu mai rămâne niciuna, deoarece toate vor zbura.

Cred cu tărie că abordarea "totul electric" poate fi o soluție pentru țările care nu au propriile rezerve de gaze naturale. Dar și acolo sunt provocări foarte mari din punct de vedere al costurilor economice și al pregătirii rețelilor. În România, însă, situația este diferită, deoarece, pe lângă rezervele semnificative de gaze naturale, există și o vastă infrastructură pentru utilizarea lor. Deci sunt de acord că pompele de caldura reprezintă o soluție bună în multe cazuri. Însă acest lucru nu trebuie impus administrativ și acolo unde există soluții alternative. Riscurile în acest sens încep însă să se materializeze. Recent, la nivel european s-a luat o decizie privind

interzicerea de facto a centralelor noi pe gaz pâna cel târziu din 2029. Aceasta înseamna ca, începând cu 2030, oamenii nu vor mai putea sa înlocuiasca o centrala pe gaz defecta sau veche cu una noua, ci trebuie sa cumpere o pompa de caldura. Lasând la o parte costurile mult mai mari, chiar si în cladirile mai moderne infrastructura electrica nu este capabila sa transporte atât de multa energie necesara functionarii tuturor acestor pompe.

Și de ce sa oblige românii, în conditiile în care tara lor va fi cel mai mare producator de gaze din UE, sa treaca prin acest proces? De aceea, vreau sa subliniez ca o singura solutie nu se potriveste pentru toate statele. Sper ca reprezentantii României vor reusi sa convinga UE sa tina cont de acest lucru pentru a nu se transforma în croitorul care face haine de aceeasi marime pentru toti clientii, indiferent de dimensiunile acestora.

Noi dorim sa contribuim la tranzitia catre energia fara emisii inclusiv pentru zona de încălzire, care în prezent se bazeaza în mare masura pe gazele naturale. Credem ca putem sa le asiguram acelasi confort clientilor nostri folosind actuala infrastructura, fara modificari si cu aceeasi siguranta în exploatare, utilizând practic un alt gaz. Utilizarea gazelor verzi precum hidrogenul produs prin electroliza, a biometanului, dar si a altor tehnologii sunt parte a solutiei pentru decarbonizarea sectorului.

Resursele de gaze naturale ale României, cu care alte state nu se pot lauda, trebuie folosite pentru a asigura tranzitia catre un sector energetic fara combustibili fosili. Iar acest lucru trebuie facut într-un termen rezonabil, mai lung decât cel propus de Comisia Europeana, timp care sa fie folosit investind în capacitati de productie de energie verde, dar si în infrastructura care sa fie capabila sa preia toata aceasta energie.

AGERPRES: Care sunt principalele probleme cu care va confruntati în ceea ce priveste dezvoltarea de noi proiecte de energie regenerabila?

Volker Raffel: Într-adevar, pe parcursul dezvoltarii de produse fotovoltaice am avut parte de mai multe provocari, printre care cele de natura legislativa si de reglementare, cele legate de autorizari/avize, disponibilitatea specialistilor în domeniu si chiar pe partea de achizitie a produselor/componentelor necesare. Totusi, anul acesta lucrurile stau un pic mai bine si, în plus, în momentul de fata avem stocuri suficiente pentru a sustine cererea din piata.

O alta provocare este legata de firmele cu care implementam aceste proiecte. Dat fiind faptul ca ne desfasuram activitatea pe întreg teritoriul tarii, apelam de multe ori la firme terte, locale. Calitatea prestatiilor acestora este foarte importanta pentru noi. De aceea, am elaborat un proces complet de monitorizare si stimulare a firmelor terte. De asemenea, este tot mai greu sa gasesti personal calificat. Cu toate acestea, noi am crescut numarul echipelor de instalatori si de ingineri specializati. Reusim, într-o anumita masura, sa atragem talente de pe piata de profil asigurându-ne specialistii necesari pe partea de proiectare si management.

Pe partea de distributie, prosumatorii reprezinta pentru noi o mare provocare, atât din modul în care-i gestionam din punct de vedere al documentelor si al avizelor, dar în primul rând din perspectiva integrarii lor în retea si a perturbarilor pe care le aduc ei în retea. De asemenea, proiectele mari de regenerabile necesita întariri de retea si investitii mari pentru a putea fi integrate. Ca sa va faceti o idee ce provocare înseamna asta, va spun ca numarul prosumatorilor conectati la retea Delgaz Grid a crescut exponential în ultimii ani, de la doar 67 în 2020 la aproape 9.500 la începutul lunii iunie a acestui an si estimam ca la sfârșitul anului vom avea circa 12.000. Ne asteptam la cresteri si mai mari ale cererilor în perioada urmatoare, dar este important sa înțelegem ca, fara proiecte de regenerabile, nu o sa putem sa avem energie ieftina. Evident, avem nevoie de o piata în care sa se produca energie multa si atunci pretul va scadea, si nu pentru ca asa vrea guvernul sau reglementatorul. Deci, integrând regenerabilele, fiind în masura sa gestionam retea, vom putea asigura si un pret bun si un viitor rezonabil pentru sistemul energetic.

AGERPRES: În ce stadiu se afla proiectul pilot 20HyGrid? Care sunt rezultatele testelor si când estimati ca ar

putea fi implementat?

Volker Raffel: Am început deja, în localitatea Dârlos, județul Sibiu, testele la clienții casnici, pentru a verifica funcționarea instalațiilor interioare și a aparatelor de utilizare existente cu amestec de gaze naturale și hidrogen. Instalațiile de utilizare ale consumatorilor (tevi, aparate de utilizare etc.) și elementele componente ale sistemului de distribuție (conduțe, bransamente, fittinguri, armături, reglatoare, contoare etc.) nu vor fi modificate pentru acest proces. Primul test de acest fel din țară a fost deja efectuat de către specialiștii din echipa de proiect în județul Mureș, acasă la unul dintre directorii generali adjuncți ai companiei Delgaz Grid. În luna septembrie urmează probe în a doua localitate selectată de companie, respectiv Gornesti din județul Mureș. Rezultatele proiectului pilot vor fi puse la dispoziția instituțiilor abilitate și a altor părți interesate din România, pentru elaborarea de reglementări tehnice preliminare, pentru conversia rețelelor existente la amestecuri de gaze naturale și hidrogen, respectiv pentru construirea de rețele de distribuție noi - "H2 ready", având la bază rezultatele proiectelor pilot și reglementările preliminare din Europa și România.

AGERPRES: Dezvoltarea surselor regenerabile presupune și dezvoltarea rețelelor și bineînțeles, digitalizare. Ce investiții aveți în vedere în acest sens?

Volker Raffel: Criza energetică ne-a arătat încă o dată cât de vital este acest sector pentru economie. Rețelele de distribuție, atât cele de gaze naturale, cât și cele de energie electrică, au nevoie de investiții de ordinul miliardelor de euro până în 2030, pentru a fi capabile să preia energia produsă din surse regenerabile și să asigure parametrii de calitate ceruți de industrie și clienții casnici. Vorbim nu numai de sursele descentralizate de producere a energiei regenerabile, precum centrale fotovoltaice și eoliene, dar și despre o cerere de energie în creștere pentru mașini electrice și pompe de caldura, de exemplu.

De asemenea, prioritățile de investiții se îndreaptă și spre înlocuirea rețelelor vechi, din anii '70, dar și a infrastructurii din anii '90 care a fost construită, din păcate, nu întotdeauna la cea mai bună calitate. În același timp, compania noastră de distribuție Delgaz Grid va trebui să investească și mai mult în soluții de securitate cibernetică, în tehnologie, în IT, în proiecte bazate pe hidrogen, precum și în extinderi de rețele și conectarea de noi consumatori.

Acesta este obiectivul nostru principal. Am investit 2,1 miliarde de euro de la intrarea pe piața din România și avem în plan să investim încă 2,2 miliarde de euro până în 2030, respectiv 700 de milioane de euro din fonduri europene, la care se vor adăuga aproximativ 1,5 miliarde de euro din surse proprii. Rezultatele investițiilor realizate anul trecut pot fi observate în creșterea siguranței și a calității serviciului de distribuție. Delgaz Grid a înregistrat anul trecut cea mai mică durată medie a întreruperilor neplanificate în rețea, aceasta scăzând la 76,44 de minute pe an, mult sub media pe țară de 108,25 de minute, ceea ce plasează compania pe prima poziție în rândul distribuitorilor din România. Fata de momentul privatizării, când durată întreruperilor era de 1.800 de minute/an, situația s-a îmbunătățit de peste 20 de ori.

Progrese mari au fost înregistrate și pe partea de gaze, unde consumul tehnologic în rețea a fost redus în 2022 cu 57% față de 2012. Reducerea consumului tehnologic cu 443 GWh (adică 43 milioane mc) echivalează cu consumul anual al unui oraș de peste 75.000 de locuitori, cum ar fi, de exemplu, municipiul Bistrița. Iar pentru acest an am bugetat un plan de investiții record, de peste 176 de milioane de euro (872 milioane lei), din surse proprii și din fonduri europene, cu 30% mai mari față de cele de anul trecut. Aceste investiții sunt cele mai mari din ultimii 18 ani, de la intrarea pe piața din România, ridicând la circa 1,6 miliarde de euro valoarea totală a investițiilor în rețele.